

Henkilökohtainen budjetointi

Avain kansalaisuuteen

Avain kansalaisuuteen: henkilökohtaisen budjetointimallin avulla osallisuutta, itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta -kehittämishanke

Ohjausryhmän kokous

MUISTIO

Aika perjantai 14.9.2018 klo 13-15
Paikka Bulevardi 31, Metropolia, Helsinki, neuvotteluhuone P215 (etäyhteykslinkki)

Läsnä

Hakala Pirjo, Diakonia-ammattikorkeakoulu (etä)
Harju Riikka, Metropolia (etä)
Herranen-Haapaniemi Kati, STM/päärahoittaja
Kaikko Kirsi, STM/hankkeen valvoja
Kirmanen Tiina, Eksote, ohjausryhmän puh.johtaja
Kukkaniemi Petteri, Kehitysvammaisten palvelusäätiö (etä)
Laasonen Kaisu, Saimaa AMK
Levonen Mari, Pori (etä)
Liukko Eeva, Terveystieteiden tutkimuskeskus THL
Niskanen Tiina, Metropolia AMK
Perälä Johanna, Sitra (etä)
Pehkonen-Elmi Tuula, Diakonia-ammattikorkeakoulu, projektikoordinaattori
Pikkarainen Marita, Kainuun sote, ohjausryhmän varapuheenjohtaja (etä)
Pääskylä, Esko, Kainuun sote, projektityöntekijä
Pösö Hanna, Vantaa
Rousu Sirkka, Metropolia AMK (esittelijä, siht.)
Taimi Kaisa, Tampere (etä)

Poissa

Heikkinen Outi, kehittäjäasiakas, Kainuun sote
Kaisla Susanna, Apotti
Lehtinen Pauliina, Kasvatus- ja perheneuvontaliitto
Lehtiharju Merja, Perhehoitoliitto ry
Leppänen Leena, Helsingin Diakonissalaitos HDL
Nord Ulla, Me säätiö
Paasikoski Marika, Hämeenlinna
Sipiläinen Toni, Suomen lastensuojelun avohuollon toimijat Sulat ry/Neljä Astetta Oy

1. Kokouksen avaus

- todettiin läsnä- ja etäyhteydellä osallistuvat sekä asialista.
- todettiin, että Diakonia-ammattikorkeakoulun edustaja on siirtynyt muun organisaation palvelukseen, ja ohjausryhmän uudeksi jäseneksi on Diak nimennyt VTT Anne Määttä, joka toimii palvelujärjestelmäkehityksen erityisasiantuntijana. Hänellä nyt este, ja tässä kokouksessa läsnä vararehtori Pirjo Hakala.

2. Edellisen 8.3.2018 kokouksen muistio

- käytiin läpi kutsun mukana lähetetty muistio, ja se löytyy myös nettisivuiltamme <http://henkilokohtainenbudjetointi.fi/hanke/ohjausryhma/> sekä työtilasta,
- muistio sisältää myös muistiinpanot samana iltapäivällä olleen STM:n edustajien tapaamisesta.

3. Henkilökohtainen budjetointi: ajankohtaisia näkymiä ja kuulumisia - ohjausryhmän jäsenten näkökulmasta

Pyydetty ennalta muutamia ohjausryhmän jäseniä sekä kaikkia pilotteja. Kuultiin katsaukset ja käytiin keskustelua kunkin esityksen yhteydessä.

Petteri Kukaniemi kertoi ”Suunta - henkilökohtaisen budjetoinnin keskus” perustamisesta ja toiminnasta: www.suunta.fi

- heillä oli tarve koota jo vuosien ajan kehitettyä HB-työtä, samoin myös viestittää HB:n perusajatuksista ja toiminnan tavoitteesta, jossa ihminen ja hänen elämänsä suunta ovat keskiössä, ja jossa HB voi olla työkalu
- Suunta-keskus avautui [29.8.2018 seminaarilla](#).
- yhteistyöhön toivotaan erilaisia kumppaneita, ei vain kehitysvammaisten parissa toimivia. Petteri näki mahdollisena sen, että keskus viestittää myös muiden asiakaskohderyhmien parissa tehtävästä HB-työstä, ja keskustelua voidaan käydä myös joidenkin Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetointihankkeessa syntyneiden tulosten ”jatkokotipesänä” olemisesta

Johanna Perälä kertoi Sitran tuesta henkilökohtaista budjetointia kehittäville palvelusetelirahoituksen saaneille hankkeille. [Ks. diat google driven työtilan](#) Ohjausryhmä-pääkansiossa -> 2018 -> 14.9.2018 kokous.

- kun henkilökohtaista budjetointia toteutetaan palvelusetelijärjestelmällä, on STM lanseerannut ilmaisun ”HB on nippu palveluseteleitä”. Tämä rajaa myös asiakkaan valintamahdollisuudet setelituottajiksi rekisteröityneisiin. Mihin siis tarvitaan HB:n toimintaideaa, mikäli se on sama kuin palveluseteli?
- asiakkuuksia on kertynyt näissäkin hankkeissa vielä hyvin vähän, kokeilulle varattu aika on ollut erittäin lyhyt, kokeilut saanevat jatkopäätökset vuodelle 2019 (ks. [STM:n 3.10.2018 tiedote](#), kokeiluille jatkorahoitus 31.10.2019 asti). Sitra on järjestänyt työpajoja näille HB-hankkeille.
- Sitra on valmistelemassa HB-raporttia (tavoite julkaista lokakuussa), valmistelua tehdään vuoropuhelussa hanketoimijoiden kanssa, sisältää myös hankkeen toteuttaman Skotlannin opintomatkan annin pohdiskelua. [Keskustelussa toivottiin myös meidän hankkeen mahdollisuutta kommentoida luonnostekstiä.](#)
- Keskusteltiin millainen HB-toimintamalli olisi Suomessa mahdollinen - nykylakien mukaan, hallituksen valinnanvapauslakiehdotuksen mukaan? Keskustelussa epäiltiin, että emme Suomessa ehkä pysty Skotlannin HB-idean mukaiseen malliin, jossa kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen panos merkittävä myös HB-palvelujen ja tuen tuottajana, ja jossa vahva ihmisoikeusarvoperusta ohjaa myös sitä mitä HB:llä tulostavoitteena tavoitellaan (ihmisen hyvinvointia). Onko Suomessa ymmärrystä toimia uudella tavalla?

Marika Paasikoski oli lähettänyt Hämeenlinnan tilanteesta diat, [ks. Ohjausryhmän kansio työtilassa](#). Marikalla este itse osallistua kokoukseen, Sirkka kävi läpi diat.

- Asiakkaat ovat olleet pääosin omavoimaisia, jotka ovat pystyneet järjestämään itselleen soveltuvat palvelut. Se, ettei käytössä ole organisoitua muuta lähitukea (kuin ammattilaisen, tai joissakin tilanteissa omaisen), estää osaa asiakkaista valitsemasta HB-toimintamallia.

- Kun meidän hankkeella ei ole piloteille erillistä rahoitusta asiakkaan HB-palveluiden kustannuksiin, käytetään Hämeenlinnassa tarkoitukseen soveltuvaa testamenttirahoitusta.

Kaisa Taimi kuvasi Tampereen tilannetta, ks. diat Ohjausryhmän kansiossa

- Heillä toiminta käynnistyi jo ennen kuin hankkeella oli tutkimuslupapäätös tietojen keräämiseen: vuonna 2017 asiakkaiden oli mahdollista valita laajalla kirjolla vaihtoehtoisia tukea palvelutarpeeseensa, vuonna 2018 linjasivat vaihtoehtoja rajatummiksi niin, että tuen on kohdennettava asiakkaaseen/hoidettavaan, esim. omaishoidon vapaiden vaihtamisessa. HB-malli käytössä myös päivätoiminnan asiakkailla.
- Tampereen STM:n kokeiluna toteutettu HB-hanke oli selvityshanke, mm. selvitys Pirkanmaan alueen HB-tarpeista sekä muistio HB-budjetin laskemisesta (ks. [uutinen nettisivuillamme](#)). Tätä hanketta ei toteutettu asiakastyössä.

Hanna Pösö kertoi Vantaalla olleen tähän mennessä noin 17 asiakasta.

- Lapsiperhepalveluissa on esim. oman perhetyön sijaan valittu nepsy-valmennusta opastamaan arjessa lasta ja vanhempia. Nuorten aikuisten osalta HB-malli on lähtenyt keväällä hyvin etenemään sosiaalisessa kuntoutuksessa ja asumispalveluissa. Asiakas on voinut valita uudenlaisen/toisen palvelun, todettuun palvelutarpeeseensa. Toiminnan muutos on ollut hidasta ja haasteellista, joustavuustarve haastaa organisaation toimintakäytännöt. Kehittämishankkeissa vaadittava tiedonkeruu koetaan myös aina lisätyönä, ja vaikka mm. Kykyviisari-kysely on asiakastyöhön tarkoitettu normaali työväline asiakkaan tilanteen jäsentämiseen, ei Kykyviisari välttämättä sovellu esim. heidän lapsiperheasiakkailleen tai nuorille itsearviointiin välineeksi ja mittaamaan asiakkaan lähtö- ja päättötilannetta.
- Heillä käydään paljon keskustelua ja pohdintaa asiakkaan kanssa. Työntekijöiden kesken keskustellaan asiakaslähtöisyydestä ja sen mahdollistumisesta arjen työssä.
- Vantaa on ottamassa käyttöön Sitran lanseeraaman SIB-mallin 2019, kehitystyötä tehty Lastensuojelun Keskusliiton kanssa. Arvioidaan, että esim. nepsy-lasten ja perheiden saama riittävä täsmätuki voi ehkäistä muita ongelmia ja syrjäytymistä. HB-hankkeen kokemuksista on ollut hyötyä tässäkin.

Tiina Kirmanen kertoi Eksoten tilanteesta.

- HB-asiakasryhminä: lapsiperhepalvelut, aikuispalvelut, nuorten tiimi, vammaispalveluissa on jo aiemminkin voinut valita HB-mallin,
- kokemukset hyvin samanlaisia kuin Vantaalla: asiakkaat tyytyväisiä valitsemiinsa vaihtoehtoihin, eteneminen ollut asiakastyössä hidasta, työtavan muutos ei ole helppoa, asiakkaiden opastaminen seurantalomakkeiden täyttämiseen arjen työruuhkassa koetaan työläänä, tämän merkityksen muistuttaminen on johtamisen tehtävää. Tukihenkilöiden löytäminen vaikeaa.
- Eksotessa on meneillään myös STM:n palvelusetelikokeiluun liittyvä HB-hanke (eOhjat). Tehdään yhteistyötä hankkeiden kesken. Huolta millaiseksi HB-toimintamalli sote-järjestelmässä muotoutuu: asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaisemmin huomioiva malli, vai palvelukohtainen/setelikohtainen malli.

Marita Pikkarainen kertoi Kainuun soten tilanteesta.

- on edennyt hyvin hitaasti asiakastyössä, nyt 3 asiakasta ja verrokkeja, tavoitteena ainakin 10-15 asiakasta, kokeilu on heillä rajattu vain erityislasten vanhempien omaishoidon vapaan vaihtamiseen johonkin sopivaan tukeen.
- Kainuussa keskitytty kehittämään HB-toiminnan digi-rakenteita: hyvinvoinnin palvelutarjottimella on nyt valittavissa 17 HB-palvelua eli palveluntuottajat ovat kuvanneet järjestelmään palvelutarjontansa, ePassi on otettu käyttöön asiakkaan maksuvälineenä, jossa asiakkaalla reaaliaikainen tieto budjetista. Omasotessa salattu asiointiyhteys työntekijän ja asiakkaan välillä.
- aktiivisia ja innokkaita kehittäjäasiakkaita mukana, hanke on toiminut pioneerina, vieny eteenpäin heillä keskustelua ja ajattelua toimintamalleista ja niiden perusteista (laki, organisaatio, työtavat ymv.), vaikkakin ollut hidasta, koko ajan opitaan. Tehdään yhteistyötä heillä toteutettavan STM:n palvelusetelirahoituksen HB-kokeilun kanssa. Haetaan kokonaistoimintamallia, jossa voisi nykyistä paremmin toteutua SH-lain mahdollistama asiakaskohtainen harkinta. Millainen olisi mahdollistava HB-toimintamalli?

Mari Levonen kertoi Porin tilanteesta.

- HB-asiakasryhminä: lapsiperhepalvelut, aikuispalvelut, päihdepalvelut, vammaispalvelut, ja myös äitiysneuvola, jossa koettu erityisen positiiviseksi HB-mahdollisuus. Työntekijät kokevat haasteellisena HB:n esittelemisen asiakkaille.
- Asiakkaat tyytyväisiä. Pori ollut mukana ylempi AMK-tutkinnon opinnäytetyössä, jossa keskitytään työntekijän ja asiakkaan roolin muutokseen ja uuden roolin edellyttämiin valmiuksiin.

4. Hankkeen viimeisen vuoden toiminnot, aikataulut ja lisäajan tarve

Projektipäällikkö esitteli, ks.diat työtilan Ohjausryhmä-kansiossa, diat ollut kokouskutsun mukana.

Todettiin, että hankkeen lisäajan hakeminen on kuultujen tilannekatsausten ja keskustelujen mukaan perusteltua. Jatkoajan tarve ei johdu hankkeesta, kehittämistyötä on johdettu hyvin. Hanke tulee tuottamaan myös tietoa, jota meneillään olevissa STM:n HB-kokeiluissa ei tulla tuottamaan. Erilaisen seurantatiedon analysoinnin, raportoinnin ja julkaisemisen vaatima työskentelyaika on lyhentynyt suunnitellusta, koska asiakastyölle varattua aikaa on jouduttu pidentämään.

STM ohjeisti hanketta esittämään hankeajan jatkamista vapaamuotoisella perustellulla hakemuksella osoitettuna hankkeen valvojalle ja rakennerahastokoordinaattorille. Mikäli esitykseen voidaan suostua, vasta sitten STM avaa EURA:ssa hankehakemuksen muutoshakemuksen tekemiseksi.

Toimeenpano: Vapaamuotoinen esitys perusteluineen on lähetetty STM:lle 5.10.2018. Lisäaikaa ehdotetaan 31.10.2019 asti, nykyisen 31.5.2019 sijasta.

Saatu STM:ltä vastaus 10.10.2018: jatkoaikaa ei puolleta. (ks. kokousmuistion **liite 1**)

5. Tiedoksi

- Hankkeen vuoden 2018 päivitetty rahoituspäätös (5.7.2018), rahoituspäätös päivitetään vielä vuodelle 2019, haetaan viimeistään vuodenvaihteessa. Päätös löytyy työtilan kansioista ”Hakemukset, sopimus, projektisuunnitelma
 - Maksatushakemus ja seurantaraportti ajalta 1.1.-30.6.2018 jätetty 31.8.2018: Löytyy myös työtilan kansioista polulla: ”Hankkeen seuranta ja arviointi -> Hankkeen seuranta > Seuranraportit maksatushakemuksiin (kullakin maksatusjaksolla oma alakansio)
 - Skotlannin opintomatkasta on kirjoitettu useita blogikirjoituksia, sekä laaja matkaraportti, jonka taitto on valmistumassa. Raportti on nyt saatavana sähköisenä julkaisuna, [uutinen 3.10.2018](#)
 - Hanke jätti kommentit 15.6.2018 STM:lle koskien henkilökohtaisen budjetoinnin asiakirjamalleja ja laadittua HB-raporttia. Kommentit löytyy työtilan kansioista ”Projektiryhmä - > 2018 -> kokous 2018-8-6.
 - Asiakas- ja potilaslaki-luonnoksen lausuntoaika oli jatkettu 16.9.2018 saakka, laissa yhdistetään nykyiset erilliset lait, itsemääräämisoikeus keskiössä, sisältää säännökset myös tuetusta päätöksenteosta, uutisoitu asiasta myös hankkeen [nettisivuilla](#) ja HB-kehittäjien FB-ryhmässä.
 - o Todettiin, että asiasta ohjausryhmä on lausunut jo aiemmin valinnanvapauslakien luonnoksiin jätetyissä kahdessa lausunnossa.
 - o Annetaan lausunto myös tällä kertaa, ja toistetaan siinä aiemmat näkemykset tuetun päätöksenteon edellyttämän tukihenkilötoiminnan merkityksestä ja toiminnan organisointi- ja resursointitarpeesta.
- Toimeenpano:** Lähetetty lausunto 15.9.2018. (ks. kokousmuistion **liite 2.**)
Lausunto löytyy työtilasta tämän ohjausryhmän kokouksen kansioista. Uutisoitu kannanotosta [myös nettisivuilla](#).
- Pirkanmaan selvitys kiinnostuksesta henkilökohtaisen budjetin käyttöön. Hanne-Maria Leppäranta. Uutisoitu [myös nettisivuillamme](#).
 - Hankkeen 1.10.2018 oppimisverkosto koolla Tampereella, vielä mahdollisuus [ilmoittautua](#): Toteutuneesta oppimisverkostosta [uutisoitu nettisivuillamme](#).
 - Uutiskirje ilmestyi 5.9.2018 - löytyy myös nettisivuiltamme <http://henkilokohtainenbudjetointi.fi/julkaisut/uutiskirjeet/>

6. Seuraavat ohjausryhmän kokoukset

- ehdotetaan:
 - tammi-helmikuu 2019 (ohjausryhmän arvioiva työpaja) ja
 - toukokuu 2019 (päätökokous, ellei saada lisääikaa)
 - mahdollisesti syys/lokakuussa viimeinen (jos lisääikaa)

Sovittiin, että lähetetään doodle-tiedustelu näistä kokouksiaehdotuksista.

6. Muut asiat joita halutaan käsitellä kokouksessa

- Ei ollut muita asioita.

Muistion vakuudeksi 12.10.2018

Tiina Kirmanen, ohjausryhmän ja kokouksen puheenjohtaja

Sirkka Rousu, esittelijä ja kokouksen sihteeri

Tiina Niskanen, ohjausryhmän ja kokouksen tekninen sihteeri

Tämän kokousmuistion liitteenä (ks.seuraavat sivut)

Liite 1. Jatkoaikahakemus STM:lle sekä siihen 10.10.2019 tullut STM:n vastaus

Liite 2. Lausunto asiakas- ja potilaslakiin liittyen

Henkilökohtainen budjetointi
Avain kansalaisuuteen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle

sähköpostilla: Kati Herranen-Haapaniemi ja Kirsi Kaikko

Jatkoaikahakemus hankkeelle 102268 ”Avain kansalaisuuteen: henkilökohtaisen budjetointimallin avulla osallisuutta, itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta”

Viite: Hankkeen ohjausryhmän kokous 14.9.2018, vapaamuotoinen hakemus

Haemme hankkeen toiminta-ajan jatkamista 31.10.2019 asti nykyisellä kokonaisbudjetilla. Hankkeen kokonaisbudjettiin varattu työaika jaksottuisi tällöin pidemmälle ajalle. Hankkeen projektiryhmä, jossa ovat mukana kaikki osatoteuttajat ja hankepilottit, on kokouksessaan 2.10.2018 arvioinut jatkoajan pituutta ja päätyneet mainittuun ajankohtaan.

Ohjausryhmän kanta

Ohjausryhmä sai 14.9.2018 selonteon hankkeen kunkin asiakaspilotin etenemisestä sekä hankkeen viimeisen toimintavuoden suunnitelmista. Lisäksi kuultiin miten henkilökohtaista budjetointia kehittävässä STM:n palvelusetelikehittämisrahoituksella toimivissa muissa hankkeissa ollaan edetty asiakastyössä ja asiakasmäärissä. Samoin kuultiin henkilökohtaiseen budjetointiin keskittyvän SUUNTA-yksikön perustamisesta.

Ohjausryhmä kävi keskustelua tekijöistä, jotka liittyvät HB-toimintamallin käytön hitaampaan edistymiseen asiakastyössä. Vaikuttavat tekijät ja syyt eivät liity hankkeen toimintaan, vaan taustalla on asiakastyöntekijöistä, asiakkaista ja organisaatioiden rakenteista johtuvia asioita, joiden muuttaminen on hidasta ja työlästäkin. Keskustelussa annettiin myönteistä palautetta hankkeen toiminnalle erityisesti tästä: hanke on pystynyt edistämään hankkeen tavoitteen mukaista asiakkaan itsemääräämistä ja valinnanvapautta korostavan toimintakulttuurin muutosta.

Ohjausryhmän keskustelussa nähtiin perusteltuna hankkeen toiminta-ajan jatkaminen nykyisestä päättymisajasta 31.5.2019.

Perustelut

Asiakastyön jatkaminen 2 kuukaudella

Asiakkuuksia on syntynyt hitaasti, mikä on pakottanut jatkamaan pilottien asiakastyötä 31.12.2018 asti aiemmin suunnitellun 31.10.2018 sijasta. Näin pyritään saamaan enemmän asiakkaita valitsemaan HB-toimintamalli palvelujensa järjestämiseksi. Asiakasmäärän suuruus vaikuttaa siihen, miten relevantteja päätelmiä HB-toimintamallin vaikutuksista ja muutoksista hankkeen tuloksena voidaan esittää. Tällaista uutta tietoa tarvitaan myös arvioitaessa HB-toimintamallin soveltuvuutta erilaisille asiakasryhmille, ei vain ikääntyneille ja vammaisille.

Riittävä aika tietojen analysointiin ja julkaisemiseen

Hankkeen seuranta- ja arviointisuunnitelma sisältää vaikutusten ja syntyneiden muutosten tarkastelua monista näkökulmista: asiakkaan ja hänen asiakasprosessinsa, palvelujen ja työntekijän sekä kustannusten näkökulmista. Eri näkökulmista koottu seurantatieto pitää vielä yhdistää, jotta voidaan ymmärtää kustannus-vaikuttavuutta. Erilaisten tietojen yhdistämisprosessi vaatii yhteistyöskentelyä ja sen aikatauluttamista. Työhön on tarkoitus päästä heti asiakastyön päättyessä, ja nyt työn aloittaminen siirtyy kahdella kuukaudella eli tammikuulle 2019. Tämä merkitsee suurta haastetta hankkeen osa-aikaisten projektityöntekijöiden ajankäytölle viimeisten hanketyökuukausien aikana - hanketyö pitäisi pystyä jaksottamaan pidemmälle aikajänteelle.

Eri näkökulmista kerättyjen seurantatietojen yhdistäminen, analysointi, yhteisten päätelmien tekeminen sekä tulosten koonti painetuksi julkaisuksi ja videoksi, tämän kokonaisprosessin vaatima ajallinen kesto jäisi ilman hankkeen jatkoaikaa liian lyhyeksi. Hankkeen toukokuussa 2018 julkaiseman raportin tuotantoprosessi osoitti myös taittoon ja painamiseen tarvittavan ajan. Kevään - 19 työskentelyaikaa lyhentäisi myös mikäli budjettiin sisältyvät hankehenkilöstön lomat olisi pidettävä toukokuun loppuun mennessä.

Tehokkaampi tulosten levittäminen

Lisäaika mahdollistaisi paremmin tulosten levittämisen ja viestimisen, kuten erilaiset koulutukset, oppimisverkosto, artikkelit eri lehdissä, viestinnälliset keinot hankesivustolla, hyvin käynnistynyt HB-kehittäjien avoin Facebook-ryhmä. Hankkeen tuotosten siirtäminen jonkin muun toimijan vastuulle, on myös tarpeen tehdä. Yksi vaihtoehto tällaiselle ”kotipesälle” voisi olla SUUNTA-keskus.

Yhteistyö HB-hankkeiden kanssa

Lisäaika mahdollistaisi yhteistyön muiden STM:n palvelusetelirahoituksella toimivien HB-hankkeiden kanssa. Kyseiset HB-hankkeet hyötyvät tuottamastamme tiedosta, koska niissä ei ole mukana samanlaisia asiakaskohderyhmiä kuin meillä. Mikäli eduskunta hyväksyy sote-lait, maakunnat saisivat tietoa HB:n soveltuvuudesta useammille asiakasryhmille kuin vain ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa ja voisivat siten tehdä päätöksiä HB-mallin käyttöönottamisesta laajemmin.

Helsinki 5.10.2018

Metropolia Ammattikorkeakoulu, päätoteuttajan vastuuhenkilöt
Riikka Harju, sosiaalisen hyvinvoinnin osaamisalueen päällikkö
Sirkka Rousu, yliopettaja ja hanketta johtava projektipäällikkö

10.10.2019 saapunut STM:n vastaus

Hei!

Olemme keskustelleet jatkohakemuksestanne useaan otteeseen STM:n sisällä erityisesti huomioiden käynnissä olevan EU -rahoitteisen hankkeen ja STM:n kansallisella rahoituksella rahoittamien pilottien täydentävyydet ja päällekkäisyydet.

Käymieni keskustelujen perusteella en voi puoltaa jatkohakemusta. Avain –hanke on ollut tärkeä tien raivaaja, tiedon ja kokemuksen tuoja. Se on antanut ja antaa edelleen laaja-alaisesti tärkeää tietoa henkilökohtaiseen budjetointiin sisältyvistä asioista. Nyt on kuitenkin aika keskittyä mahdollisimman syvällisesti kansallisella kärkihankerahoituksella toimiviin pilotteihin ja niiden asiakasryhmiin. AVAIN kansalaisuuteen –hankkeessa tuotettua tietoa hyödynnetään tässä kansallisessa kehittämistyössä.

Yt. Kirsi Kaikko

Kirsi Kaikko

Erityisasiantuntija/Specialsakkunnig

Sosiaali- ja terveysministeriö / Social och Hälsovårdsministeriet

Hyvinvointi- ja palveluosasto / Avdelningen för välfärd och tjänster

Meritullinkatu 8, Helsinki / Sjötullsgatan 8, Helsingfors

PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO /PB 33, 00023 STATSRÅDET

kirsi.kaikko@stm.fi

puh./tel 02951 63545, gsm +358 503254035

HANKKEEN VASTAUKSET STM:n KYSELYYN ASIAKAS- JA POTILASLAKILUONNOKSESTA

Ohjausryhmän kokous 14.9.2018 - rajaudutaan kommentoimaan vain tuettua päätöksentekoa koskevaa lukua

Luku 4. Asiakkaan ja potilaan päätöksenteon tukeminen

Sote-palvelujärjestelmässä kansalaisilla on lisääntyvästi tarvetta erilaiseen neuvontaan, ohjaukseen ja asianmukaisen tiedon löytämiseen, ja myös lähiohjaukseen omassa elämäntilanteessaan. Asiakkaan kannalta on tärkeintä toimiva palvelukokonaisuus, joka vastaa hänen tarpeisiinsa. Erityisesti tämän saavuttaminen on suuri haaste, kun asiakas kokoaa palvelujaan eri palveluntuottajilta.

Lakiesityksessä asiakkaan tueksi ehdotetaan tukihenkilön nimeämistä. Tukihenkilönä voisi toimia myös omainen tai läheinen.

Kun luodaan asiakkaalle säännöksen mukainen oikeus, **tulisi samalla säätää myös siitä, miten tämä oikeus toteutetaan.** Millainen rooli ja asema on esimerkiksi maallikotukihenkilöllä, ammatillisella tukihenkilöllä tai asiakkaan omatyöntekijällä? Maallikotukihenkilöidenkin tulisi saada tehtävänsä valmennus ja tuki. Mistä asiakas löytää itselleen tukihenkilön?

Tukihenkilöjärjestelmästä tulisi säätää lailla. Kenellä on vastuu tukihenkilöiden saatavuudesta? Millaisia oikeuksia tukihenkilöillä on? Millaisia vaatimuksia tukihenkilönä toimivalta edellytetään?

Tukihenkilötoiminnan tulee olla

- asiakkaalle maksutonta ohjauksellista tukea,
- organisoitua ja resursoitua,
- julkisesti rahoitettua, jossa huolehditaan tukihenkilöiden saatavuudesta, organisoinnista, valmennuksesta, rekrytoinnista, tukihenkilön tarvitsemasta tuesta,
- puolueetonta ja riippumatonta palveluntuottajasta ja viranomaisesta,
- selkeää, jossa asiakas tietää, mistä tukihenkilön voi itselleen löytää ja valita.

Valmennettu tukihenkilö voi avustaa ja tukea asiakasta asioinnissa sekä erilaisten arjen asioiden hoitamisessa. Tukihenkilö toimii yhteistyössä asiakkaan, hänen läheistensä sekä asiakkaan sote-palvelujen omatyöntekijän / vastuutyöntekijän kanssa.

Asia vaatisi toteutuakseen oman erityisen valtakunnallisen kehittämishankkeensa eri asiakasryhmien järjestöjen sekä koulutuksesta vastaavien oppilaitosten kanssa.

Tukihenkilöiden valmentaminen, rekrytointi, työhohjaus ja täydennyskoulutus voisivat olla järjestöjen ydintehtäviä. Myös tukihenkilön oikeus saada toiminnasta palkkiota ja kulujen korvausta tulee lailla varmistaa.

Tukihenkilötoiminta voisi olla myös oma ammattinsakin. Yksi pohdittava keino voisi olla esim. hoiva-avustajan kaltaisen koulutuksen järjestäminen, jolloin tukihenkilönä toimiminen olisi palkkatyötä, palkkiotyötä tai yrityspohjaista toimintaa. Tämän rinnalla tulisi olla eri asiakasryhmille myös saatavilla (mistä?) valmennettuja maallikkotukihenkilöitä, joiden rooli ei voi olla aivan samanlainen kuin ammatillisen tukihenkilön. Joku asiakas hyötyy maallikkotukihenkilön tuesta ja joku tarvitsee ammatillisen tukihenkilön - molempia tarvitaan.

Ohjausryhmän puolesta kirjasi Sirkka Rousu

Vastaus on taltioitu Lausunnot-verkkotietokantaan 15.9.2018
